

atferdssenteret

ÅRSRAPPORT 2016

VI FØLGER FORSKNINGEN
INN I PRAKSIS

Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis

Atferdssenteret bidrar til at barn og unge med alvorlige atferdsproblemer, deres familier, barnehager og skoler får hjelp som er forskningsbasert, relevant, individuelt tilpasset og resultateffektiv.

Atferdssenteret

- driver tiltaksforskning for evaluering og utvikling av metodene, samt grunnforskning på sosial kompetanse og utvikling av atferdsproblemer blant barn og unge
- driver videreutvikling av metoder for forebygging og behandling av alvorlige atferdsvansker og sammensatte vansker
- driver implementering, opplæring og kvalitetssikring av metodene
- har nasjonalt ansvar for kompetanseheving i fagmiljøer som jobber med forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn og unge
- deltar i internasjonalt samarbeid relatert til sine fagområder

INNHOLD

VÅR VIRKSOMHET	2
Lederen har ordet	2
Nøkkeltall om virksomheten	3
Med utvidet arbeidsområde	4
Organisasjon og ledelse	6
RESULTATER	9
Forskning	10
Utvikling	12
Implementering	14
– Senteret når sine mål	16
Formidling og kommunikasjon	18
Internasjonalt samarbeid	20
Styring, kontroll og HR	22
ÅRSREGNSKAPET	25
Leders kommentar til årsregnskapet	26
Resultatregnskapet	27
Balanse, eiendeler	28
Balanse, egenkapital og gjeld	29
PUBLIKASJONER 2016	30

S. 2

LEDEREN HAR ORDET

– Når dette leses, har senteret fått sitt nye navn: Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge – NUBU, skriver direktør Terje Christiansen i sin leder. Senterets hovedmål er urendret; å styrke og støtte familiens, barnets og ungdommens utviklingsmuligheter.

S. 9

RESULTATER

Atferdssenterets oppdrag ligger innenfor tre primære arbeidsområder: Forskning og utvikling, tjenestetøtte gjennom opplæring, kvalitetssikring og sertifisering – og formidling, som skal inngå i samtlige aktiviteter ved senteret. Les om hvordan vi løste vårt oppdrag gjennom 2016.

S. 25

ÅRSREGNSKAPET

Atferdssenteret er avhengig av stabile bevilgninger. Hele årsregnskapet er tilgjengelig på vår hjemmeside. Her begrenser vi oss til nøkkeltallene.

S. 30

PUBLIKASJONER

Atferdssenterets medarbeidere bidro i 2016 til nærmere tretti fagfelleverderte artikler. Oversikten på side 30 rommer også bøker og bokkapitler. På siste omslagsside følger videre en oversikt over ulike dokumenter – knyttet til vår 2016-rapportering – som er tilgjengelige på nubu.no.

Glimt fra 2016

Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
<ul style="list-style-type: none"> → Den norske manualen for MATCH foreligger. → Opplæring av første kull av norske MATCH-terapeuter med Ana Ugueto og Sarah Kate Bearman. → Fagartikkel om PMTO publisert i <i>Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> → Forskning fra Atferdssenteret om 12-åringers alkoholbruk vekker stor oppsikt i norske medier. 	<ul style="list-style-type: none"> → Forskning fra Atferdssenteret er med i oppslagsverket <i>The Oxford Handbook of Coercive Relationships Dynamics</i>. → Det 16. nyhetsbrevet fra studien <i>Barns sosiale utvikling</i> foreligger. 	<ul style="list-style-type: none"> → En omfattende evaluering av Atferdssenteret foreligger, og presenteres hos Norges forskningsråd. → Fagartikkel i <i>Tidsskrift for Norsk psykologforening</i> om hvordan to enkle spørsmål kan predikere atferdsproblemer hos barn. → MST i Norge presenteres under 2016 Blueprints for Healthy Youth Development i Denver, Colorado. 	<ul style="list-style-type: none"> → Erfaringer med implementeringen av TIBIR i Norge presenteres under Dansk implementeringsnettverks årskonferanse i Odense, Danmark. → Landets første MST-CAN-team etableres i Bærum kommune i samarbeid med Asker kommune. 	<ul style="list-style-type: none"> → Atferdssenteret bidrar med flere innlegg under Barn og Ungekongressen i Bergen. → PMTO-forskning fra Atferdssenteret presenteres under <i>Society for Prevention Research (SPR)</i> i San Francisco, USA. → Opplæring av nye kursledere for <i>Mestringskurs for ungdom (DU)</i> ved Atferdssenteret. 	<ul style="list-style-type: none"> → Ingen organisert aktivitet ved senteret. 	<ul style="list-style-type: none"> → Foreløpige resultater fra DU-studien (Mestringskurs for ungdom) presenteres på en internasjonal konferanse for tværkulturell psykologi (IACCP) i Nagoya, Japan. 	<ul style="list-style-type: none"> → Ny runde med opplæring av nye DU-kursledere (Mestringskurs for ungdom). → 10-årsjubileumsfest for TIBIR i Nesodden kommune. → Regional PALS-konferanse i Sogn og Fjordane samlet over hundre deltakere fra skoler, barnehager og oppvekstsentre i regionen. 	<ul style="list-style-type: none"> → Atferdssenteret representert under internasjonal FFT-konferanse i Brighton, UK. → En delegasjon fra Sosialstyrelsen i Danmark besøker Atferdssenteret. → Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse arrangeres i Oslo kongressenter med over fire hundre deltakere. Tema var erfaringer, utfordringer og framtidssikter i arbeidet med evidensbaserte metoder for barn og unge i Norge. → Regional PALS-konferanse i Hordaland samlet over to hundre deltakere. 	<ul style="list-style-type: none"> → Første bok i en serie på fire om systematiske intervensjoner for barn og unge foreligger. Forskere fra Atferdssenteret er bidragsyttere og medredaktører. → Atferdssenteret inviterer til et fagseminar om hvordan små barn lærer av andre. → Styrevedtak om at Atferdssenteret vil endre navn til Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge – NUBU. 	<ul style="list-style-type: none"> → Den foreliggende forskningen om TIBIR oppsummeres i en fagartikkel i tidsskriftet <i>Psykologi</i> i kommunen.

Å foreta et navnebytte har lenge vært et ønske blant senterets ansatte, for å få et navn som bedre gjenspeiler vår virksomhet.

Lederen har ordet

Gjennom årene har senteret naturlig økt oppmerksomheten mot sammensatte vansker (komorbiditet). Navnet vårt synes å skape assosiasjoner om at senteret kun forholder seg til barn og unges atferd og dekker ikke bredden i de problemer og utfordringer som målgruppen og dermed senterets fagmiljø står overfor.

Å foreta et navnebytte har lenge vært et ønske blant senterets ansatte, for å få et navn som bedre gjenspeiler vår virksomhet, og for å legge til rette for en bedre dialog med brukere. Når dette leses, er prosessen slutført og senteret har fått sitt nye navn: Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge – NUBU.

Senteret opprettholder sine hovedmål: Å styrke og støtte familiens, barnets og ungdommens utviklingsmuligheter gjennom å forebygge og redusere barn og unges alvorlige problematferd og styrke deres psykososiale utvikling og sosiale kompetanse. NUBU skal fortsette å utvikle, implementere, kvalitetssikre og evaluere evidensbaserte tiltak rettet mot barn og unge, foreldre, familier, barnehager og skoler.

«Når dette leses, har senteret fått sitt nye navn: Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge – NUBU»

Senterets særegne struktur, med forskning, metodeutvikling og implementering innenfor én og samme organisasjon, vil bli videreført.

Senteret vil fortsatt basere seg på hvordan vi kan forebygge negative samspill gjennom å etablere positive relasjoner. Alt er innrettet mot å gjenoppbygge gode foreldreskap – med forutsigbare, kjærlige og interesserte foreldre, som har klare rammer og god oppfølging av barnet. Barnet skal føle seg ivaretatt, elsket og forstått.

I likhet med andre virksomheter organisert som aksjeselskap, har også vårt senter fått en økonomi preget av økte pensjonsforpliktelser og premier. Å innarbeide mellom fem og åtte prosent kutt i drift krever hard prioritering og ikke minst nytenkning av et samlet personale på hvordan oppgaver kan løses.

Desto mer tilfredsstillende er det å oppleve at vi ikke bare opprettholder, men også styrker produksjonen på flere områder. MATCH og MST-CAN, som begge er omtalt i årsrapporten, er gode eksempler på utviklingsarbeidet, mens aktivitetsrapporten viser omfanget av forsknings- og formidlingsvirksomheten. Vi kan også vise til gode implementeringstall, der våre databaserte kvalitetssikringssystemer viser jevnt svært gode resultater for metodene våre, og samtidig gir oss solide oversikter over antall barn og familier som har mottatt hjelp. Flere tusen barn og unge fikk i 2016 hjelp gjennom våre programmer.

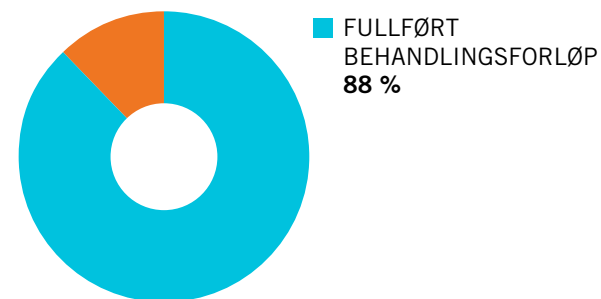
Da «Atferdsprosjektet» i 2003 ble videreført som Norsk senter for studier av innovativ praksis (Atferdssenteret), var intensjonen at virksomheten skulle evalueres. I april 2016 kom evalueringsrapporten, som i positive ordelag oppsummerer at senteret har en høy forskningskvalitet, når sine mål og har omfattende implementering med svært gode kvalitets-sikringsrutiner og tjenestestøtte. Les gjerne mer om evalueringskomiteens arbeid på midtsidene.

Samtidig som rapporten framhever både kvaliteten og produksjonen, peker den også på et forbedringspotensial og på utfordringer som vi vil ta fatt på for også framover å øke kvaliteten i vårt arbeid.

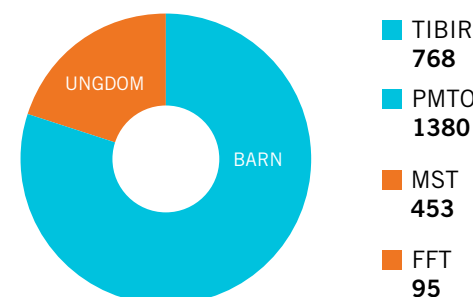
Terje Christiansen
administrerende direktør

FULLFØRT MST

517 FULLFØRT MST

MANGE BARN, UNGE OG FAMILIER FÅR HJELP

NASJONAL FAGKONFERANSE

AKTIVITETER

214

Undervisning og tjenestestøtte
Undervisning og veiledning: 120
Opplæring og tjenestestøtte: 94

100

Konferanse- og seminarbidrag
Nasjonalt: 75
Internasjonalt: 25

47

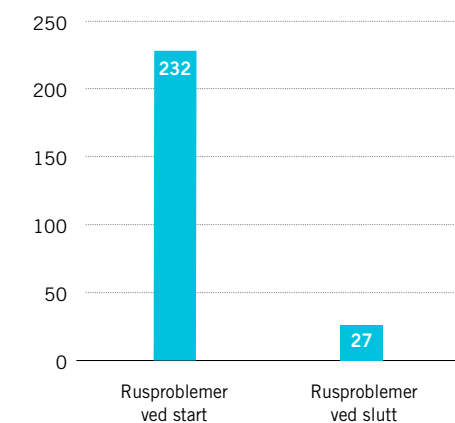
Publikasjoner
Fagfelleverderte: 27
Andre: 20

LÆRINGSBASERT RUS (LBR)

96%

96 % av ungdommene som har vært gjennom et tiltak for ungdom, misbruker ikke rusmidler ved avslutning.

Antall avsluttede saker: 630
Rusproblemer ved start: 232
Rusproblemer ved slutt: 27

Tidligere års registreringer viser at resultatene opprettholdes ett år etter behandling.

SOSIALE MEDIER

Facebook

Antall følgere per 31.12.2016: 2 428
Beste treff for enkeltsak: 15 431

Twitter

Antall følgere per 31.12.2016: 726

Med utvidet arbeidsområde

Atferdssenterets virksomhet er forankret i den avtalen som i 2003 ble inngått mellom Barne- og likestillingsdepartementet og Universitetet i Oslo om etablering og drift av et nytt kunnskaps- og kompetansesenter, Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis, Atferdssenteret.

Senterets hovedmål er å styrke og støtte familiens, barnets og ungdommens utviklingsmuligheter. Dette innebærer å forebygge og redusere barn og unges alvorlige problematferd og styrke deres psykososiale utvikling og sosiale kompetanse. Senteret utvikler, implementerer, kvalitetssikrer og evaluerer evidensbaserte tiltak rettet mot barn og unge, foreldre, familier, barnehager og skoler.

Tre primære områder

- **Forskning og utvikling:** Senteret skal utføre tiltaksforskning for å finne ut hvilke innsatser som gjør en positiv forskjell. Denne kunnskapen ligger til grunn for utviklingen av senteres modeller for forebygging og behandling. Forskningen gir økt kunnskap om barns sosiale utvikling, og hva som forårsaker atferdsproblemer eller sammensatte vansker hos barn og unge, samt hvordan disse kan forebygges og behandles.
- **Implementering og tjenestestøtte:** Et viktig formål med vår virksomhet er å omsette og implementere forskning til praksis i forebygging og behandling. Atferdssenteret skal gi tjenestestøtte til kommunale og regionale tjenestområder. Kvalitet og tilgjengelighet er viktige stikkord.
- **Formidling:** Senteret skal være en synlig og tilgjengelig kunnskapsleverandør på feltet atferdsproblemer, sammensatte vansker og sosial kompetanse.

Rapporteringskrav

Forskningsavdelingen skal rapportere på • hva som modererer og medierer PMTO, TIBIR og PALS • skoleintervensjoner knyttet til PMTO og MST • evalueringer av FFT og TFCO • RCT-studien av TIBIR • framdriften på prosjektet <i>Barns sosiale utvikling</i>	• indikatorer for måling av kvalitetsutvikling i barnevernet Utviklingsavdelingene skal rapportere på • opplæring, sertifisering, spredning, dekning, drift og kvalitetssikring av TIBIR, PMTO og PALS (utviklingsavdeling barn) og MST, FFT og TFCO (utviklingsavdeling ungdom) • prosjekter som MATCH (for barn med sammensatte vansker) og familie- og nettverksarbeidet i barnevernsinstitusjoner.

Atferdssenterets forskningsprofil

Forskningstemaene er gitt i vårt samfunnsoppdrag og skal gi økt kunnskap om hvordan atferdsproblemer oppstår og hvordan de avhjelpes. Prioriteringer gis gjennom strategiplaner forankret i Atferdssenterets styre og i signalene som gis i tilskuddsbrev til Atferdssenteret. Ekstern finansiering av prosjekter, for eksempel gjennom Norges forskningsråd, gir økte muligheter til å løse samfunnsoppdraget.

Atferdssenteret driver både med grunnforskning og intervensjons- eller tiltaksforskning i forbindelse med evaluering og utvikling av nye tilnærminger.

Tiltaksforskningen skjer i samarbeid med utviklingsavdelingene, noe som gir gode muligheter til å prøve ut nye forskningsbaserte både behandlingstiltak og forebyggende tiltak i etablerte praksismiljøer.

Senteret har en tydelig arbeidsdeling mellom forsknings- og implementeringsaktiviteter. For å ivareta behovet for uavhengig forskning, er det utarbeidet retningslinjer for samarbeid – i tråd med internasjonalt anerkjente standarder.

Våre metoder

Atferdssenteret har også i 2016 arbeidet med forskning, utvikling og implementering knyttet til en rekke modeller og intervensjoner.

- Parent Management Training Oregon (PMTO), et behandlingstilbud rettet mot familier med barn mellom tre og tolv år.
- Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR), et forebyggingsprogram for atferds-vansker. Programmet, som implementeres i kommunene, består av seks intervensjoner; kartlegging, foreldrerådgivning, foreldregruppetilbud, konsultasjon, sosial ferdighetstrening – og PMTO-behandling.
- Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen (PALS). En skoleomfattende modell for å styrke barns skolefaglige og sosiale kompetanse, å forebygge og mestre atferdsproblemer og å forebygge mobbing i skolen. Modellen vektlegger også betydningen av tidlig intervensjon overfor alle elever som trenger ekstra oppfølging i barneskolen.
- Multisystemisk terapi (MST), et behandlingstiltak for ungdom i alderen 12–18. Teamene er etablert i Bufetats

regioner og driftes der, mens Atferdssenteret er faglig ansvarlig for metoden og for overordnet kvalitetssikring.

- Funksjonell familierapi (FFT), et behandlingstiltak for ungdom i alderen 11–18 sammen med deres foreldre. FFT-team er etablert i Bufetat, med Atferdssenteret som ansvarlig for opplæring og overordnet kvalitetssikring.
- Behandlingsfosterhjem – Treatment Foster Care Oregon (TFCO) – for ungdom, i alderen 12–18, med de alvorligste atferdsproblemene. Bufetat er ansvarlig for tiltaket, mens Atferdssenteret har et overordnet ansvar for opplæring, kvalitetssikring og det faglige innholdet.
- Læringsbasert rusbehandling (LBR) er en integrert del av ungdomsprogrammene.
- MATCH er en kunnskapsbasert behandling av barn med sammensatte vansker, i alderen 6–15 år. MATCH består av flere moduler. Den norske manualen ble ferdigstilt i januar 2016. Samtidig ble opplæring av første kull norske MATCH-terapeuter igangsatt. Programmet er under utprøving.

Atferdssenteret – Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis AS – er et aksjeselskap, heleid av Universitetet i Oslo. Senteret er organisert som et datterselskap i Unirand AS.

Organisasjon og ledelse

Styre og organisasjon

Styret har sju medlemmer, og fem vara-representanter. Disse oppnevnes av eierne (Universitetet i Oslo), etter forslag fra bevilgende myndighet, samt at én representant (med vara) velges blant Atferdssenterets ansatte. Generalforsamlingen oppnevner styreleder.

Ledelsen

Senteret har tre fagavdelinger; Forskningsavdelingen, Utviklingsavdeling barn og Utviklingsavdeling ungdom, og en administrasjonsavdeling, som også rommer kommunikasjon og formidling. Administrerende direktør og tre fagdirektører utgjør ledergruppen. De har alle fire vært tilsatt ved senteret siden opprettelsen.

Gode hjelpere i praksisfeltet

Senteret har per 31.12.2016 44 ansatte, hvorav seks regionale koordinatore knyttet til implementeringen av PMTO og TIBIR. I Bufdir er det ansatt fem konsulenter med ansvar for MST- teamene, mens sju TIBIR-koordinatore er ansatt i Bufetat regionalt. I tillegg bistår flere enn femti fagpersoner i kvalitetssikring og opplæring av – og veiledning til – kommunale og regionale tjenesteytere.

Kvalitetssikring

Det er de enkelte tjenesteeierne som beslutter å ta i bruk metodene, delta i forskning og bidra videre i kvalitetssikring, opplæring og veiledning. Ansatte i Bufetat, helseforetakene og kommuner bidrar i dette arbeidet. Uten denne bistanden ville ikke metodeutøvelsen av de mange tusen utøverne kunne kvalitetssikres, slik at tiltakene når fram til brukerne i det omfang og med det innholdet som forskning har vist er virkningsfullt.

Atferdssenterets styre

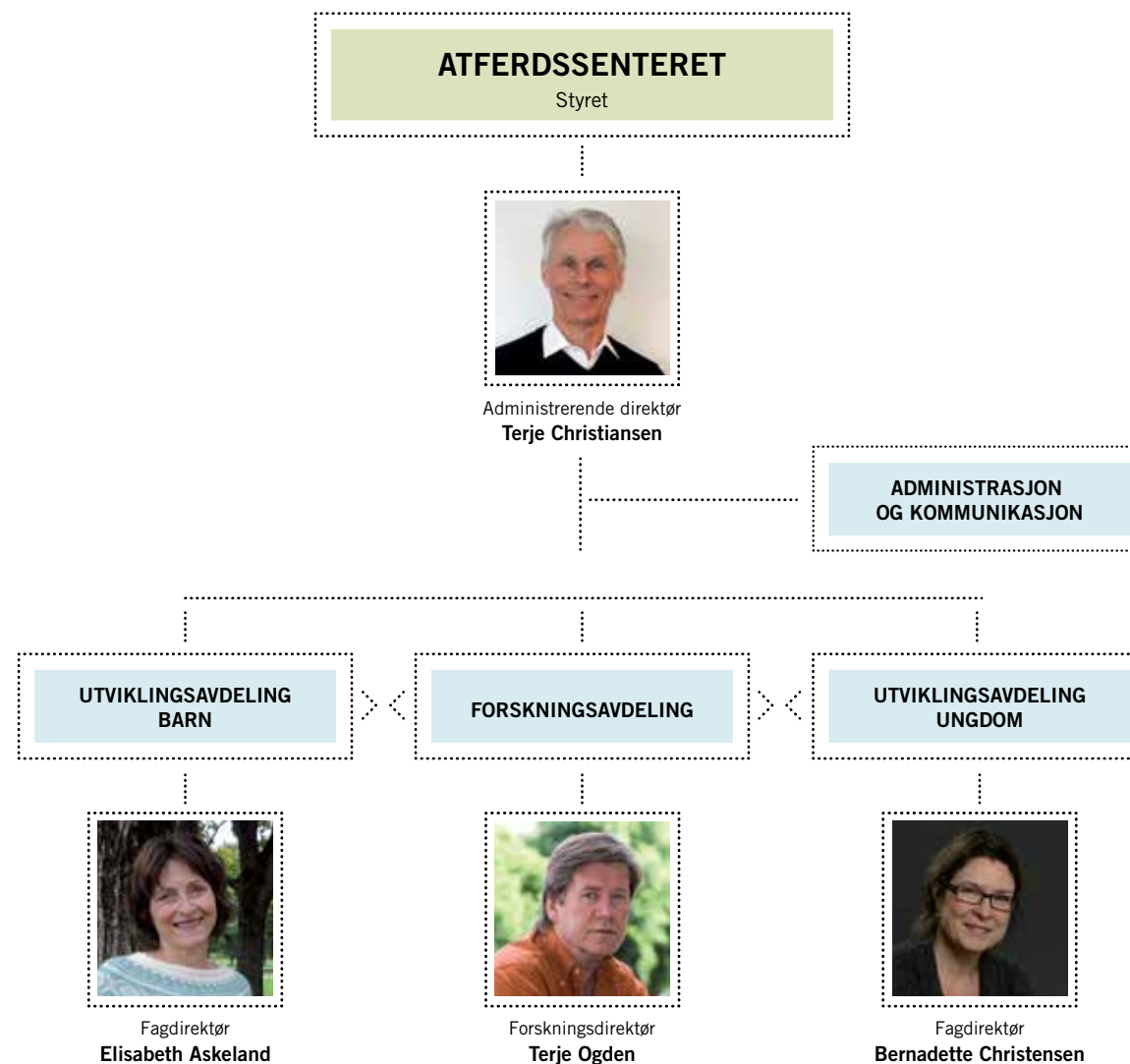
Styret har i 2016 bestått av

- Tore Hansen, professor emeritus, Institutt for statsvitenskap, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo, styreleder.
- Monica Dalen, professor, Institutt for spesialpedagogikk, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo, styremedlem (også vara for styreleder).
- Erik Gulbrandsen, direktør Unirand AS, styremedlem.
- Frid A. Hansen, fagsjef, Borgestad-klinikken – Korus Sør, styremedlem.
- Gerd Andreassen, fagleder i Avdeling for helse og velferd, KS, styremedlem.
- Bo Vinnerljung, professor, Institusjonen for Sosialt Arbeid, styremedlem.
- Knut Taraldsen, spesialkonsulent i Utviklingsavdeling barn, Atferdssenteret, ansattes representant.

Vararepresentanter

- Monica Melby-Lervåg, professor, Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, vara for UIOs medlemmer i styret.
- May Britt Drugli, nestleder ved RKBU Midt-Norge, personlig vara for Frid A. Hansen.
- Aina Geitz, leder for helse, Oppegård kommune.
- Reidar Jakobsen, forskningsdirektør, RKBU Vest.
- Inger-Hege Kristiansen, rådgiver, Atferdssenteret, ansattes vara-representant.

Det ble i 2016 avholdt fire styremøter.

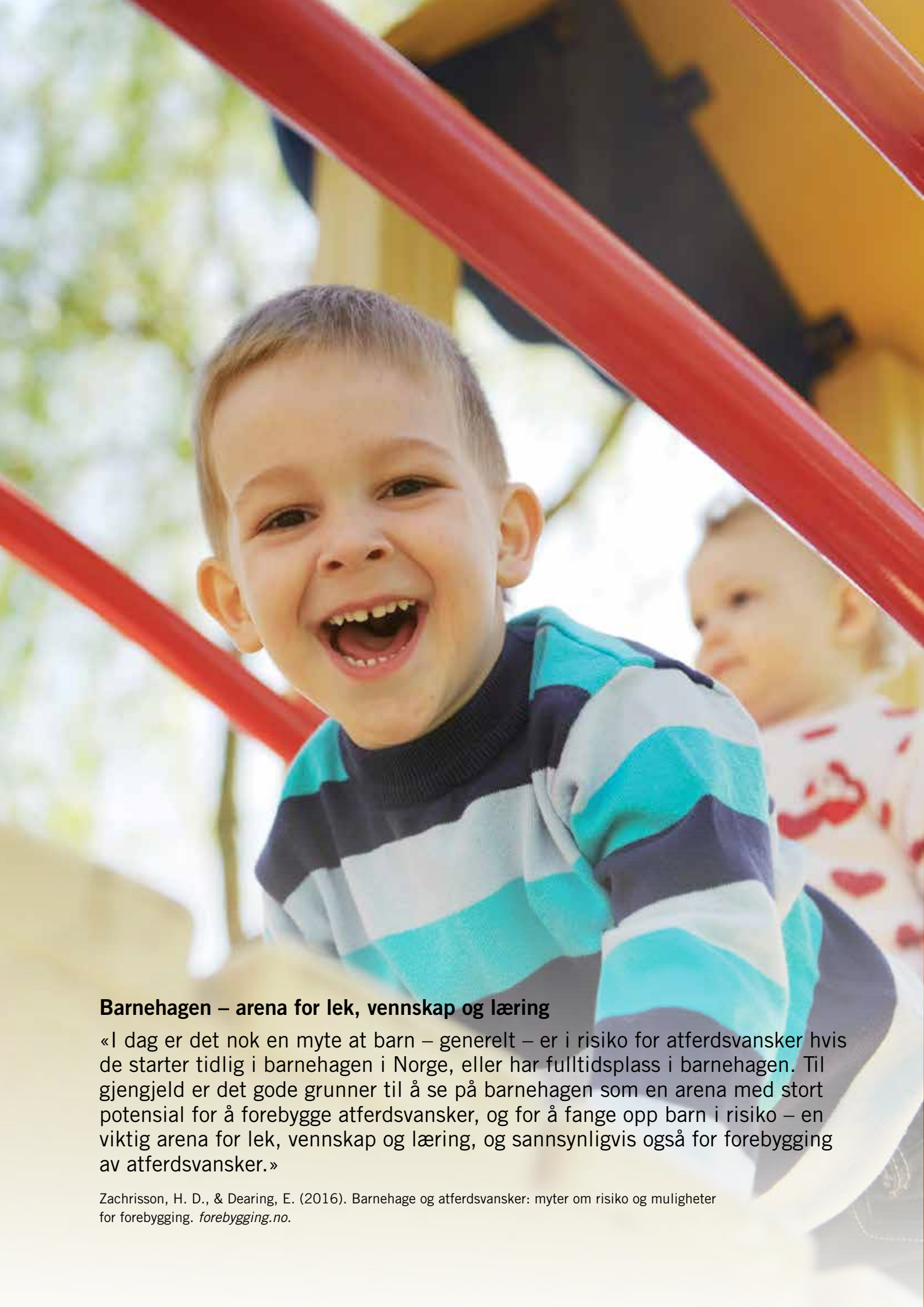

Terje Christiansen er administrerende direktør ved Atferdssenteret. Han har vært ansatt ved senteret helt fra starten av, og tiltrådte i sin nåværende stilling i 2012.

Elisabeth Askeland leder den landsdekkende implementeringen av PMTO, TIBIR og PALS. Hun har overordnet ansvar for utviklingsarbeid og kvalitetssikring av alle modellene. I tillegg har hun faglig ansvar for 13 regionale koordinatore og konsulenter.

Terje Ogden er forskningsdirektør og leder for forskningsavdelingen ved Atferdssenteret. Han har ansvar for en rekke forskningsprosjekter knyttet til atferdsproblemer og sosial kompetanse hos barn og ungdom.

Bernadette Christensen leder den landsdekkende implementeringen av MST, og implementeringen av FFT, TFCO og MST-CAN (Child Abuse and Neglect). Hun har overordnet ansvar for utviklingsarbeid og kvalitetssikring av alle metodene. Hun har faglig ansvar for MST-ansatte i Bufdir og faglig oppfølging av teamene i Bufetat.

Barnehagen – arena for lek, vennskap og læring

«I dag er det nok en myte at barn – generelt – er i risiko for atferdsvansker hvis de starter tidlig i barnehagen i Norge, eller har fulltids plass i barnehagen. Til gjengjeld er det gode grunner til å se på barnehagen som en arena med stort potensial for å forebygge atferdsvansker, og for å fange opp barn i risiko – en viktig arena for lek, vennskap og læring, og sannsynligvis også for forebygging av atferdsvansker.»

Zachrisson, H. D., & Dearing, E. (2016). Barnehage og atferdsvansker: myter om risiko og muligheter for forebygging. *forebygging.no*.

Oppdrag utført

Atferdssenterets oppdrag er å styrke kunnskapen og høyne kompetansen i arbeidet med atferdsproblemer blant barn og unge gjennom aktiviteter innenfor tre primære arbeidsområder:

- Forskning og utvikling
- Tjenestestøtte gjennom opplæring, kvalitetssikring og sertifisering
- Formidling

Vi rapporterer på disse områdene.

- Forskning
- Utvikling
- Implementering og tjenestestøtte
- Formidling og kommunikasjon
- Internasjonalt samarbeid
- Styring, kontroll og HR

I Forskningsrådets evaluering av Atferdssenteret ga evalueringskomiteen uttrykk for at avdelingens publikasjoner lå på «et høyt internasjonalt nivå». 2016 var også det året det longitudinelle prosjektet *Barns sosiale utvikling* kunne feire sitt tiårsjubileum.

Forskning

6 mnd
1159
Fullført

1 år
1137
Fullført

2 år
1098
Fullført

3 år
1072
Fullført

4 år
1080
Fullført

5 år
972
Fullført

1. klasse
880
Fullført

2. klasse
902
Fullført

Siden 2006 har prosjektgruppen i *Barns sosiale utvikling* ved Atferdssenteret fulgt rundt 1100 barn og deres familier. Gjennom omfattende datainnsamling og et bredt utvalg av metoder har de fulgt den sosiale utviklingen hos barn fra de var et halvt år gamle. Illustrasjonen viser antall gjennomførte foreldreintervjuer per 9. mars 2017.

Mål

Forskningen ved Atferdssenteret har som formål å bidra til utvikling av god praksis for forebygging og behandling for barn og ungdom med atferdsproblemer og/eller sammensatte vansker. Dette gjøres ved å undersøke om programmer eller metoder virker, hvem de virker for, og hva som gjør

at de virker. Videre er det et mål å bidra til det generelle kunnskapsgrunnlaget, som programmer og metoder bygger på, gjennom grunnforskning.

Intervensjonsforskning har en sentral plass i senterets forskningsavdeling,

Resultat

Barns sosiale utvikling (BONDS):

Forskningsstudien – som følger rundt 1100 barn og deres familier fra spedbarnsalder til tidlige skoleår – har i 2016 markert at det er hele ti år siden oppstarten. All datainnsamling fram til 2. klasse er nå gjennomført, og forskere og stipendiater er i gang med utskrivning av resultater. VAM-prosjektet *Exclusion and inclusion in the transition to primary school: The role of behavior problems and social competence among boys and girls* er fullført, og har blant annet resultert i en doktorgradsavhandling om barns selvregulering. FINNUT-prosjektet *Children's Information Seeking: Its development and impacts on learning* har hatt oppstart, samt gjennomført fagseminar med forskere fra Harvard University og UiO.

MATCH-studien: Evalueringen av MATCH er i gang, og tjueto terapeuter fra sju barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker har i 2016 fått opplæring i metoden og deltatt i ukentlige konsultasjoner med MATCH-spesialister. Studien har som mål å rekruttere 280 familier. Ved årets slutt hadde seksti familier startet i behandling.

Evaluering av skolemodellen PALS: I alt har 65 skoler bidratt i studien; 28 med fullskala PALS, 17 med en forkortet versjon og 20 sammenlikningskoler. I 2016 ble den fjerde artikkelen fra prosjektet publisert. Den omhandler blant annet effekten på skoleansattes opplevelse av sin egen og kollegiets mestringskompetanse i møtet med utfordrende elever. Forsker-teamet har også arbeidet med videre

Framtidsplaner

Også framover vil det være stor aktivitet knyttet til evalueringsstudien av MATCH. En forskningsprotokoll vil foreligge i løpet av 2017. Arbeidet med å evaluere modellen fortsetter i 2017, med særlig vekt på tidlige implementeringsresultater.

Prosjektet *Barns sosiale utvikling* har avsluttet datainnsamlingen, og er inne

i en analysefase. Et omfattende data-materiale skal analyseres og skrives ut til publikasjoner.

De to studiene som undersøker virkningen av konsultasjonsmodulen i TIBIR og Funksjonell familierterapi (FFT) fortsetter. Rekruttering av saker til FFT er planlagt avsluttet i 2017. For TIBIR er flere

og omfatter evaluering av metoder, modeller og programmer som er basert på kunnskapsbasert praksis. En viktig del av denne type evalueringer er å avdekke og analysere arbeidsprosesser og endringsmekanismer i metodene som benyttes, og bidra til utvikling av disse.

Forskningsavdelingens logistikkteam er organisert rundt de mange oppgavene som planlegging og gjennomføring av senterets forskningsstudier krever, og har som hovedmål å sikre høy svarprosent og best mulig datakvalitet.

analyser av effekter for undergrupper og andre forhold som kan forklare effektene.

Langtidseffekter av skoleintervensjoner: To forskere fra Atferdssenteret deltar i et samarbeidsprosjekt med fem forskere fra andre institusjoner om en omfattende registerstudie av langtidseffekter av skolemodellen PALS og Olweus-programmet i norsk skole. Mye av arbeidet har i 2016 vært knyttet til uthenting av datagrunnlaget fra offentlige registre.

Evaluering av Funksjonell Familierterapi (FFT): Prosjektet er videreført fra 2015, med fortsatt rekruttering og innsamling av saker. Rekrutteringen av saker fra to av Bufetats regioner, Vest og Midt-Norge, ble avsluttet i 2016, mens kommunalt barnevern i Bærum kommune

artikler under arbeid, hvor det undersøkes hva som hemmer og fremmer behandlingsutfall for barn og familier i TIBIR-intervensjoner.

PALS-studien er inne i en analysefase, og det forventes flere publikasjoner av funn fra det rike datamaterialet som er samlet inn fra elever og lærere. Innsam-

forventes å ha rekruttert sin andel saker i løpet av februar 2017.

Evalueringen av Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR): Tidligere er tre av fem moduler evaluert, og den fjerde – TIBIR konsultasjon – for lærere i barnehage og skoler er under arbeid. Datainnsamlingen er avsluttet, og det arbeides med analyser og presentasjon av resultater.

Mestringskurs for ungdom (DU): Prosjektet er finansiert av FINNUT-programmet i Norges forskningsråd, og senteret er vertskap for studien. I 2016 har prosjektet skiftet navn fra Depresjonsmestring for ungdom (DU) til Mestringskurs for ungdom. Den planlagte rekrutteringen av ungdommer ble mer tidkrevende enn antatt, og et

lete data fra PALS-studien vil også være en del av grunnlaget for registerstudien av langtidseffekter av skoleintervensjoner, ledet av Frischsenteret.

Evalueringstudien av Mestringskurs for ungdom fortsetter. Over sommeren 2017 vil alle post-intervensjonsdata være samlet inn, samt at det vil hentes

tilleggsutvalg ble derfor rekruttert for intervensjon våren 2017.

Evaluering av måleinstrumenter: Vi evaluerer løpende de kartleggings- og måleinstrumentene senteret benytter. Eyberg Child Inventory (ECBI), allianse (WAI-S) og Home and Community Social Behavior Scales (HCSBS) er evaluert, og funnene publisert.

Logistikkteamet: Teamet ser til at planlegging og gjennomføring av forskningsstudiene sikres høy svarprosent og god datakvalitet. Observasjonskodere har i 2016 bidratt til at 2 790 samspillsfilmer i studien *Barns sosiale utvikling* ble ferdig kodet.

inn frafalldata fra skolene som er involvert.

I Forskningsrådets evaluering av Atferdssenteret ble det framhevet at forskningsresultater i større grad må formidles og gjøres tilgjengelig for praksisfeltet. Dette vil derfor prioriteres i tida framover.

Langvarig utviklingsarbeid ligger bak de mange modellene som er i bruk; PMTO, TIBIR, PALS, MST, FFT og TFCO, samt MATCH og MST–CAN. Utviklingsavdelingene for barn og ungdom står sammen om tilrettelegging, opplæring og kvalitetssikring av metodene.

Utvikling

«Begynn alltid timen med å lage en agenda sammen – og prøv alltid å sette av tid til litt latter og lek på slutten av hver time.»

Fra den nye norske manualen til MATCH, utformet i samråd med professor John R. Weisz, som allerede i 2009 utga sin bok om MATCH–ADTC.

Mål

Alt utviklingsarbeid skal være i tråd med målsettingen om å bidra til at barn og unge med alvorlige atferdsproblemer, samt mer sammensatte problemer, deres familier, barnehager og skoler får hjelp som er forskningsbasert, relevant, individuelt tilpasset og resultateffektiv ut fra dagens kunnskapsnivå. Vi har faglig

ansvar for seks modeller; MST, FFT og TFCO for ungdom, PMTO og lavterskeltilbudet TIBIR for barn, samt den skoleomfattende modellen PALS. Modellene skal være tilgjengelige over hele landet, for at alle skal kunne få likeverdige behandlingstilbud. Ytterligere to, MST–CAN (ved mistanke om fysisk mishandling

og/eller omsorgssvikt) og MATCH (for sammensatte vansker) vil foreløpig være tilgjengelig i mindre omfang.

Utviklingsarbeidet innebærer kontinuerlig evaluering, tilpasning og forbedring av nye og eksisterende modeller, basert på kunnskap framkommet gjennom

forskning på effekter og bruk av de ulike intervensjonene. Gode oppfølgingsverktøy er nødvendig for å følge opp behandlingene. Verktøyene skal kunne gi svar på om praktikerne utøver metodene som tiltenkt, om endringer i familiesituasjonen, samt om brukerne er fornøyd med behandlingen.

Dokumentasjonen inngår i arbeidet med kvalitetssikring.

Forskningen ved senteret skal ikke bare vise om intervensjoner virker eller ikke, men også gi utviklingsavdelingene kunnskap om hva som eventuelt kan gi enda bedre behandlingsutfall.

Resultat

Atferdssenteret behandler omfattende datamateriale med sensitive personopplysninger. I tillegg til egne forskningsdatabaser, lagres disse i databasene pmt.no (for PMTO/TIBIR) og Primula (for MST, MST–CAN, FFT og TFCO). Kontinuerlig kvalitetssikring, i tråd med Datatilsynets retningslinjer, er en viktig del av utviklingsarbeidet. Det er også i 2016 lagt ned mye innsats for å utvikle og øke brukervennligheten på ulike hjemmesider og databaser. Det er utviklet eget materiell for de ulike intervensjonene.

Ungdom: For å styrke MST, FFT og TFCO, er det jobbet videre med læringsbasert rusbehandling (LBR), implementert som en integrert del av metodene. Antallet avsluttede saker for disse tre metodene var 553. Rundt halvparten av ungdom-

mene har rusproblemer ved inntak. Ved avsluttet MST-behandling rapporterer over 95 prosent å være rusfrie.

Målet om at MST skal være tilgjengelig over hele landet kan være utfordrende, fordi MST har et krav om maksimal reisetid på halvannen time for å ivareta intensitet, hyppighet og tilgjengelighet i behandlingen. Vi følger denne utprøvingen nøye, og resultatene framstår positive.

Også for FFT-teamene har det i 2016 vært økt fokus på arbeid med skolefravær, som har vært det mest utfordrende målet å nå.

Barn: Det nettbaserte systemet for informasjon og kvalitetssikring av PMTO og TIBIR – pmt.no – er videreført.

I 2016 ble det obligatorisk for PMTO-terapeuter å registrere kvalitetssikringskrav på pmt.no for opprettholdelse av terapeutkompetanse. Totalt rapporterte PMTO-terapeutene å ha 1324 individuelle behandlingsforløp og 56 gruppeterapier i løpet av 2016.

Avdelingen har videreført utviklingsprosjektet I-PALS (integrasjon av skolefaglige og sosiale tiltakskomponenter) gjennom igangsetting av prosjektet *Læringsmiljø, prososial atferd og lesing*. Kartleggingsverktøy for leseferdigheter og sosiale ferdigheter for barn i 1.–5. klasse. Undersøkelsen har vært gjennomført ved 21 PALS-skoler i 16 kommuner. Prosjektet er et samarbeid mellom Atferdssenteret og Institutt for spesialpedagogikk ved UiO.

Det har vært et tett samarbeid med Universitetet i Oregon i forbindelse med oppgradering og tilpasning av en ny versjon av kartleggingsverktøy for elevatferd (SWIS) og kvalitetssikringsverktøy for implementering, samt videreutvikling av PALS-modellen for en bedre integrasjon av tiltaksmodellens skolefaglige og sosiale tiltakskomponenter (I–PALS) og kvalitetssikring av det mobbeforebyggende arbeidet i PALS.

Opplæringsprogrammet for modul 1 – om den universelle forebyggende innsatsen i PALS – startet i juni 2016 opp for det tiende kullet av PALS-veiledere. Modul 2 – om individuelle støttetiltak – ble gjennomført med over tretti deltakere. Det er også i 2016 avholdt kurs for

«Nyansatte ved PALS-skoler» med femti deltakere.

Senteret fortsetter samarbeidet med programutvikler John Weisz om studien knyttet til behandlingstilnærming for barn med sammensatte vansker, *Modular Approach to Treatment for Children with Anxiety, Depression, Trauma, or Conduct Problems (MATCH–ADTC)*. Utviklingsavdelingene for barn og ungdom har bidratt i tilretteleggingen, blant annet gjennom opplæring av MATCH-terapeuter. Det er blitt lært opp tjueto terapeuter fra sju BUP-er, og det gis ukentlige konsultasjoner. Seksti familier har startet behandling i 2016.

Framtidsplaner

Ambisjonen er at intervensjonene skal kunne nå flere i målgruppen, og samtidig opprettholde den høye kvaliteten. Den kanskje største utfordringen er å nå ut til de som trenger dem mest – en helt vesentlig og overordnet oppgave for utviklingsavdelingene.

Vi vet at atferdsproblematikk kan være sammensatt og innebære ulike utfordringer. Det blir derfor interessant å utvide våre metoder til å omfatte sammensatte vansker.

MATCH er en modulær behandlingsmodell som skreddersyr og kombinerer komponenter fra fire ulike evidensbaserte intervensjoner (én rettet mot atferdsvansker, én mot angst, én mot depresjon og én mot traumer) ut fra barnas behov og utfordringer.

Den versjonen som testes ut i Norge, innlemmer ungdom opp til femten år.

Utviklingsavdeling ungdom inngikk i 2016 et samarbeid med Region Øst og Vest om oppfølging av LBR (Læringsbasert rusbehandling) i rusinstitusjoner.

Skolefravær har i 2016 vært høyt prioritert av behandlingsteamene for ungdom, og dette arbeidet vil videreføres i 2017.

Gjennom implementeringen av forskningsbaserte modeller, bidrar Atferdssenteret til metodeutvikling i barneverntjenestene, psykisk helsevern for barn og unge, PPT, barnehager, skoler, helsestasjoner og skolehelsetjenesten.

Implementering

TIBIR I NORGE

106 2 096 318

TIBIR-kommuner

opplærte TIBIR-utøvere

aktive PMTO-terapeuter

Av de 106 TIBIR-kommunene inngår flere i et interkommunalt samarbeid.

Mål

Implementering er å overføre forskningsbasert kunnskap til praksisfeltet.

Metodene skal benyttes med det samme innholdet og den samme intensiteten som har vist seg å virke i kontrollerte studier. Implementeringsstrategien er

å inngå i et forpliktende samarbeid om opplæring, veiledning og kvalitetssikring med de ansvarlige i kommunene og i spesialisttjenestene. For å sikre at tilbudet utøves med samme kvalitet og innhold, uavhengig av hvor tilbudet utøves, stilles det felles kvalitetskrav for utøverne.

Resultat

Implementeringsarbeidet for Utviklingsavdeling barn omfatter behandlingsmodellen Parent Management Training Oregon (PMTO), forebyggingsmodellen Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR) og den skoleomfattende modellen Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling (PALS).

Implementeringsarbeidet foregår regionalt og kommunalt i tett samarbeid med utviklingsavdelingene ved senteret.

Hovedoppgavene i Utviklingsavdeling ungdom er å videreføre implementeringen av behandlingsprogrammene for ungdom i samarbeid med Bufetat og Bufdir. Ungdomsprogrammene er Multisystemisk terapi (MST), Funksjonell familierapi (FFT) og Behandlingsfosterhjem (TFCO)

= Treatment Foster Care – Oregon). Fra 2016 også MST–CAN, i mindre skala.

Informasjon om kapasitet og resultater i regionene, samles i databasene Primula (MST, FFT, TFCO og MST–CAN) og pmto.no (PMTO og TIBIR).

«Veileder om implementering av Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR). Fra teori til praksis» er stadig aktuell, der den beskriver alle sidene ved implementeringsarbeidet, og følgelig har overføringsverdi også til andre evidensbaserte modeller.

PMTO: Tilbud om PMTO-behandling er nå tilgjengelig i 106 kommuner/bydeler ved 34 fagkontor i Bufetat, i 30 poliklinikker (BUP) og som en del av TIBIR. I 2016 har 38 terapeuter fått opplæring regio-

Framtidsplaner

Veiledning og støttesystemer for utøverne kan være krevende å opprettholde når ressursene er knappe, og når også andre viktige områder skal prioriteres. Utfordringen for Atferdssenteret er å utvikle kostnadseffektive systemer, ikke minst når stadig flere utøvere blir involvert.

Flere nettbaserte konsultasjoner og opplæringer er prøvd ut med sikte mot å kunne arbeide mer kostnadseffektivt.

Samtidig ser vi at tett oppfølging av utøverne er avgjørende for en bærekraftig implementering.

Målet er å opprettholde kvaliteten også når modellene spres i stor skala; til hele tjenesteapparatet – og med mange praktikere involvert. Senteret må dessuten være tilpasningsdyktig overfor endringer i et politisk og forvaltningsmessig skiftende landskap.

nalt. Ved utgangen av 2016 er det 318 aktive, sertifiserte terapeuter i Norge. Alle PMTO-terapeuter deltar i veiledningsgrupper.

TIBIR: Det er 106 TIBIR-kommuner/bydeler, hvorav flere inngår i et interkommunalt samarbeid. Det er nå 2096 opplærte utøvere av TIBIR-intervensjonene. 189 personer har i 2016 deltatt på en TIBIR-opplæring.

PALS: 225 grunnskoler i 74 kommuner er nå PALS-skoler, hvorav sju av skolene var nye i 2016. Skolene følges opp av 64 PALS-veiledere.

MST: Bufetat har ansvaret for driften av de 21 MST-teamene, med ca. hundre ansatte (veiledere og terapeuter), mens

Kvalitetssikringssystemene må være på plass i de organisasjonene som skal ta kunnskapen i bruk.

Det forutsetter at alle som deltar i implementeringen, fra ledelse til utøvere, har en felles forståelse og forpliktelse

Atferdssenteret står for opplæring og overordnet kvalitetssikring. Teamene opprettholder sine gode resultater, med en betydelig bedring for ungdommene med hensyn til skole og arbeid, redusert kriminalitet, rus og bruk av vold, samt hindret flytting til institusjon. I MST er kapasiteten nå fullt utnyttet.

For å sikre en best mulig geografisk spredning av MST, har en også i 2016 utført behandlinger med lenger reisevei enn hva metoden i utgangspunktet anbefaler. Resultatene har vært positive.

TFCO: Det er to TFCO-team, ett i Bufetat Region Sør (Drammen) og ett i Bufetat Region Øst (Sandvika). Viktige oppgaver har vært opplæring, veiledning og løpende oppfølging av behandlingsteamet og behandlingshjemmene.

til prosessen. Kompetanse, organisasjon og ledelse er tre helt vesentlige dimensjoner for å lykkes. Eksempler på drivkrefter er rekruttering av praktikere, opplæring, veiledning, evaluering og mål.

FFT: Det er fire FFT-team i Bufetat, og ett kommunalt team i Bærum kommunes barneverntjeneste, med kvalitetssikring av teamenes arbeid gjennom konsultasjon til veilederne. Det er gjennom året gitt grunn- og videreopplæring til 1–3 deltakere, samt veilederopplæring til fire. Et todagers vedlikeholdsseminar samlet sytten FFT-terapeuter.

All implementeringsforskning viser at høy implementeringskvalitet er avgjørende for hvorvidt en modell gir tilsiktet effekt eller ikke, og selv de mest effektive intervensjonene vil ikke gi positive resultater for målgruppen dersom de ikke er riktig implementert.

Oxford Research sier i sin evaluering av implementeringsvirksomheten (2016): *Atferdssenteret har gode strategier for å sikre implementering og kvalitetssikring for tilførsel av evidensbasert kunnskap ut til praksisfeltet. Man arbeider målbevisst for å få evidensbaserte metoder til*

å virke i praksis. Forskingen senteret har levert på implementering og effekt de siste årene, viser at de legger stor vekt på å oppdatere kunnskapen.

Vil vil ha like høy grad av oppmerksomhet rettet mot dette i framtida.

– Senteret når sine mål

Mye positivt fra evalueringskomiteen ...

Atferdssenteret har en høy implementerings- og forskningskvalitet – og når sine mål. Med sin forskning og programutvikling har senteret bidratt med ny viten og nye erfaringer.

Dette inngikk i konklusjonene da evalueringskomiteen la fram sin rapport (8.4.2016).

At Atferdssenteret skulle gjennom en grundig evaluering, hadde ligget i kortene helt siden senteret ble etablert (2003), nedfelt i avtalen mellom Barne- og likestillingsdepartementet og Universitetet i Oslo (2006).

Ti år seinere – våren 2016 – kunne altså Forskningsrådet invitere komitéleder Anne-Dorthe Hestbæk, forskningsleder ved Det Nationale Forskningscenter for Velfærd i Danmark, til å legge fram rapporten fra evalueringskomiteen. Komiteen hadde valgt å la *Oxford Research* se på implementeringsvirksomheten, og *NOVA* fikk oppdraget med å gi en forskningsoversikt på feltet.

Gjennom prosessen har komiteen både besøkt senteret, intervjuet ansatte – og innhentet egevalueringer. Det har vært brukerseminar – og komitémedlemmene har lest en rekke av senterets publikasjoner.

Les mer på forskningsradet.no

Hestbæk, A-D., Skivenes, M., Bergström, M., Fisker, T. B., & Jakobsen, T. B. (2016). Atferdssenteret. Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis AS. Hovedrapport fra evalueringen. Oslo: Forskningsrådet.

Backe-Hansen, E., Gundersen, T., Føleide, M. H., & Winsvold, A. (2016). Forskningsoversikt om alvorlige atferdsvansker blant barn og unge. Vedlegg til hovedrapport. Oslo: Forskningsrådet og NOVA.

Horrigmo, A. M., Weigel, B., Meltevik, S., & Larsen, T. (2016). Gjennomgang av Atferdssenterets implementeringsvirksomhet. Oslo: Forskningsrådet og Oxford Research AS (Kristiansand).

«Atferdssenteret har bidratt til å styrke den politiske dagsorden om økt bruk av evidensbaserte programmer betraktelig, både i Norge og i resten av Norden.

Atferdssenteret har gjennom de siste femten årene utviklet, tilpasset, implementert og evaluert en rekke behandlingsprogrammer rettet mot barn og unge med atferdsproblemer.

I samme periode har Atferdssenteret utviklet en forskningsavdeling, som publiserer på høyt internasjonalt nivå.»

Fra forordet i Evalueringskomiteens rapport.

Fra evalueringsrapport til ny strategiplan

Et samlet kollegium ble aktivt trukket inn i arbeidet med ny strategiplan (2017–2021), som ble presentert på årets siste styremøte.

Evalueringsrapporten ble et nyttig verktøy, og planen møter da også de utfordringer som rapporten peker på.

Vi følger forskningen inn i praksis er senterets visjon i et fagfelt i utvikling og endring. Våre førende prinsipper og verdier for utføring av samfunnsoppdraget er inkludering, differensiering og implementering.

- **Inkludering:** Barn og unge i målgruppene skal få virksom hjelp, til rett tid, der de bor. Tiltakene bygger på foreldrene og utfordringene som møter oss. familiesamarbeid. De er hjemmebaserte og involverer og inkluderer barnet og den unge i barnehagen, skolen og det øvrige nærmiljøet.

- **Differensiering:** Tiltakene er tilpasset barnets og ungdommens behov og familiens situasjon. De tar utgangspunkt i «hva som virker for hvem» og tar hensyn til kontekst og sammensatte vansker.

- **Implementering:** Tiltakene spres og innføres målrettet med høy implementeringskvalitet til regionale og kommunale tjenester i hele landet, og kjennetegnes ved god dokumentasjon, implementeringsstøtte og solide kvalitetssikringssystemer.

Strategisk plan for 2017–2021 angir hvordan Atferdssenteret skal arbeide gjennom fire satsingsområder, som skal operasjonaliseres gjennom årlige handlingsplaner.

Åpenhet og omdømme

- vektlegge en god dialog med målgruppene og tilstrebe økt brukermedvirkning,

- tydelig redegjøre for metodiske valg og begrensninger i forskning og tiltaksutvikling, og

- ha gode rutiner for internkontroll, informasjonssikkerhet og personvern.

Samarbeid

- styrke samarbeidet med tjenesteleverandører for barn og unge, for økt spredning av virksomme tiltak både regionalt og kommunalt,

- styrke samarbeidet med høyskoler og universiteter som utdanner fagpersoner innenfor relevante fagfelt, og

- være en foretrukket samarbeidspartner for nasjonale og internasjonale forsknings- og kunnskapsmiljøer.

Formidling

- være en synlig og tilgjengelig kunnskapsleverandør på feltet atferdsproblemer, sammensatte vansker og sosial kompetanse,

- ha en solid formidlingsstrategi for å sikre at kunnskap når fram til våre målgrupper, og

- sørge for at forskningsresultater gjøres tilgjengelige for praksisfeltet gjennom publikasjoner på norsk.

Struktur og organisasjon

- Senteret skal følge implementeringen tett i tjenestene og legge til rette for rutiner og kvalitetssikringssystemer som sikrer program- og metodeintegritet,

- ha et kvalifisert fagmiljø med en intern organisering som sikrer utveksling av kunnskap som knytter sammen forskning, utvikling og implementering, og

- bidra til metodeutvikling gjennom gode rutiner for å omsette egne forskningsresultater til praksis.

... og noen utfordringer

Leder Anne-Dorthe Hestbæk og hennes komitémedlemmer pekte også på noen utfordringer for Atferdssenteret.

- Atferdssenteret har et nasjonalt ansvar for å gjøre kunnskap tilgjengelig for praksisfeltet. Derfor bør også ikke-fagfelleverderte publikasjoner få en betydelig plass.
- Framhev muligheter og begrensninger i alle studier.
- For en sterkere bro mellom forskning, utdanning og praksis: Styrk samarbeidet med høyskolene.
- Tilstrebe mer *open access*.

– Løst på en fortreffelig måte

Atferdssenterets direktør, Terje Christiansen, takket for det gode arbeidet.

– Et godt utformet mandat av Barne- og likestillingsdepartementet ble løst på en fortreffelig måte av både evalueringskomiteen og Forskningsrådet. Vi har her fått verdifulle bidrag til Atferdssenterets videre utvikling. Med tanke på det forestående arbeidet med ny strategiplan for 2017–2021, vil komiteens anbefalinger komme godt med.

Kunnskapen som akkumuleres gjennom Atferdssenterets forsknings- og utviklingsarbeid skal formidles videre til fagfeltet, beslutningstakere, oppdragsgivere og allmennheten. Kunnskapsformidling skjer gjennom publikasjoner, konferanser, informasjonsmateriell og undervisning – og på egne nettsider og sosiale medier.

Formidling og kommunikasjon

Mål

Målet er å øke kunnskap om hva evidensbasert praksis er, hvilket kunnskapsgrunnlag den bygger på, og å få flere av tjenestene for barn og unge til å benytte evidensbasert praksis. Dette i tråd med Bufdirs ønske om at feltet skal ha tilgang til kompetansehevende tiltak.

Vi ønsker å drive omfattende foredragsvirksomhet ved både nasjonale og internasjonale konferanser som angår barn og unge, samt publisere forskning av høy kvalitet i anerkjente fagtidsskrift. Vi viderefører tradisjonen med å arrangere egne fagkonferanser rettet mot prak-

Resultat

I 2016 har medarbeiderne bidratt til en rekke publikasjoner; bøker, bokkapitler og fagartikler. Det har også vært svært mange bidrag ved både nasjonale og internasjonale fagkonferanser. I tillegg har det vært kontinuerlig høy aktivitet knyttet til undervisningsopplegging og opplæring.

I aktivitetsrapporten for 2016 (kan lastes ned fra www.nubu.no) er all undervisning og opplæringsvirksomhet dokumentert. Der framgår det at Atferdssenterets medarbeidere i 2016 har bidratt med totalt 47 publikasjoner, hvorav 27 artikler med fagfellelvurdering. Foruten publikasjonene har medarbeiderne i utstrakt grad drevet formidling via faglige bidrag ved både nasjonale (75) og internasjonale (25)

fagkonferanser, totalt 100 konferanse- og seminarbidrag.

Nasjonal fagkonferanse: Atferdssenteret arrangerer hvert år en nasjonal fagkonferanse for forskere og fagpersoner som jobber med blant annet barnevern, psykisk helse og skole. Årets konferanse var den sekstende i rekken. Denne gang valgte vi å løfte fram erfaringer, utfordringer og framtidssikter i arbeidet med evidensbaserte metoder for barn og unge i Norge. Barne- og likestillingsministeren sto for åpningen av konferansen, som i år hadde noe over fire hundre deltakere.

www.atferdssenteret.no: Vår hovednettside www.atferdssenteret.no (som i 2017

Framtidsplaner

Atferdssenterets oppdrag er å bidra til at virksomme metoder og programmer blir tilgjengelig for familier og barn i hele landet. For å nå dette målet, må Atferdssenteret ha kontinuerlig oppmerksomhet på formidling av kunnskapsproduksjon, også til fagmiljøer som ikke allerede er direkte involvert i våre prosjekter og metoder. Våre publikasjoner, bokutgivelser,

nettsider og sosiale medier vil fremdeles være viktige verktøy i dette arbeidet.

Vi vil opprettholde vår nasjonale fagkonferanse og PALS-konferansen. Begge med anerkjente internasjonale og nasjonale foredragsholdere. Videre vil vi fortsatt delta med bidrag på nasjonale og internasjonale konferanser som omhandler

FORMIDLING TIL FORSKERE OG PRAKTIKERE

atferdssenteret.no (nå; nubu.no) pmt.no

Facebook

Twitter

Undervisning og tjenestestøtte:

Konferanse- og seminarbidrag

Publikasjoner

Medieomtaler

Undervisning og veiledning: 120

Nasjonalt: 75

Fagfellelvurderte artikler: 27

85

Opplæring og tjenestestøtte: 94

Internasjonalt: 25

Publikasjoner totalt: 47

sisfeltet, i form av PALS-konferansen (annethvert år), samt vår årlige nasjonale fagkonferanse.

Våre medarbeidere skal bidra med undervisning og opplæring ved høyskoler og universiteter. Formidling skal også

drives gjennom implementering og kvalitetssikring av metodene i praksisfeltet.

Brukervennlige nettsider og synlig aktivitet på sosiale medier skal sørge for fortløpende formidling av Atferdssenterets forsknings- og utviklingsarbeid og

eventuelle andre aktiviteter senteret er involvert i. Sosiale medier skal være en lavterskelkanal for dialog med praksisfeltet og allmennheten.

blir til www.nubu.no), er vår viktigste informasjonskanal. Der kan publikum finne informasjon om senteret, våre ansatte, forskningsprosjekter og metoder, samt få oppdaterte nyheter om Atferdssenterets publikasjoner og aktiviteter. Etter en oppgradering av nettsidene mot slutten av 2015, har atferdssenteret.no i 2016 framstått som mer bruker- og leservennlig enn tidligere, tilpasset nettbrett og mobil.

www.barnssosialeutvikling.no: Den longitudinelle forskningsstudien Barns sosiale utvikling har sin egen nettside, rettet mot familiene som bidrar som informanter til studien. Her kan foreldre, andre forskere og øvrige interesserte få informasjon om studien og

nyheter om forskningsfunn og aktiviteter. Fra 2016 har nettsiden vært mer bruker- og leservennlig enn tidligere, tilpasset nettbrett og mobil.

pmt.no: Her kan foreldre få nyttige tips om hva som kjennetegner barn med atferdsproblemer, lese om andre foreldres erfaringer med å motta denne typen hjelp, og finne ut hvor nærmeste tilbud er for din familie.

Siden er samtidig et nettbasert system for informasjon og kvalitetssikring, hvor bare utøverne har tilgang. Fra 2015 har utøverne registrert behandlingssaker på pmt.no – obligatorisk fra 2016. Systemet for å generere ulike typer rapporter har vært operativt gjennom

2016, og kan brukes til å laste ned oppdatert materiell, administrere opplæringer og veiledninger, registrere saker, samt ta ut enkle rapporter. Ved utgangen av 2016 var det registrert 1163 brukere fra ca. seks hundre arbeidsplasser.

Sosiale medier: Også i 2016 har vi prioritert kontinuerlig arbeid med formidling og tilstedeværelse på sosiale medier. Både Facebook og Twitter framstår som stadig mer relevante formidlingsarenaer, og som viktige arenaer for dialog med praksisfelt, beslutningstakere og til allment opplysningsarbeid på vårt fagfelt.

forskning, implementering og metoder for barn og ungdom med atferdsvansker eller med sammensatte vansker.

Vi vil stadig være oppmerksomme på etterspørsel av kunnskap i fagfeltet, og tilpasse oss deretter. Vi ønsker å nå bedre fram med vår formidling til grunnutdanningene for psykologi, pedagogikk og sosialt arbeid ved

universiteter og høyskoler, for å øke forståelsen for evidensbasert praksis.

I tida framover vil vi være særlig oppmerksomme på de forbedringspotensial på formidlingsområdet som ble påpekt i den foreliggende evalueringen av senteret. Konklusjoner og innspill fra evalueringen, særlig knyttet til formidlingsoppgaver, er nå innarbeidet i

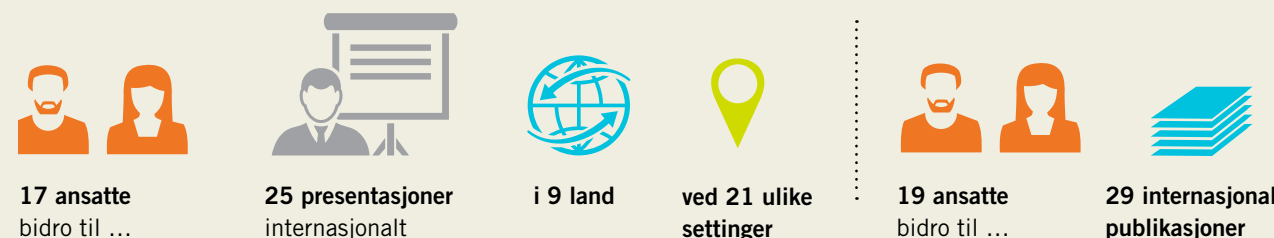
Atferdssenterets langsiktige strategiplan for perioden 2017–2021.

Oversikter over våre publikasjoner og formidlingsaktiviteter kan lastes ned fra www.nubu.no. Publikasjonslisten for 2016 er gjengitt på side 30 her i rapporten. Se for øvrig siste omslags-side for oversikt.

Atferdssenteret deltar aktivt i det internasjonale nettverket av fagfolk på feltet. Både gjennom selv å bidra ved internasjonale fagkonferanser, og gjennom å invitere anerkjente fagfolk utenfra til våre egne konferanser. Vi har også et tett samarbeid med utviklerne av våre programmer og modeller.

Internasjonalt samarbeid

INTERNASJONAL AKTIVITET

Mål

I avtalen som ligger til grunn for Atferdssenterets virksomhet, framheves det at senteret skal være internasjonalt orientert og utvikle kunnskap på et høyt internasjonalt nivå, og at denne kunnskapen skal komme praksisfeltet til gode.

Senteret skal videreføre nettverkssamarbeidet med forskningsmiljøer i USA og Europa.

Internasjonale fagkonferanser som er sentrale på vårt felt, er både den europeiske og den årlige internasjonale MST-konferansen, samt den årlige SPR-konferansen

(Society for Prevention Research) og implementeringskonferansen GIC (Global Implementation Conference), som arrangeres annethvert år.

Atferdssenterets internasjonale orientering og resultater måles langs tre linjer. Den ene er knyttet til internasjonale

publikasjoner, den andre til deltakelse og presentasjoner på anerkjente internasjonale konferanser, og den tredje er knyttet til det forsknings- og utviklings-samarbeidet som senteret har med ulike internasjonale fagmiljøer.

I tillegg til konferansene, skal det være et løpende samarbeid med programutviklere knyttet til våre programmer, modeller og intervensjoner, noe som gir direkte resultater i form av metodeforbedringer og ytterligere tilpasninger til norske familier.

Resultat

Gjennom publikasjoner i internasjonalt anerkjente tidsskrifter og deltakelse på internasjonale konferanser der både forskningsresultater, metodeutvikling og implementeringsstrategier presenteres, har senteret oppnådd anerkjennelse. Publikasjoner og konferansebidrag framgår av aktivitetsrapporten for 2016, som kan lastes ned fra hjemmesiden.

I 2016 bidro 19 av Atferdssenterets ansatte til 29 internasjonale publiseringer.

17 av Atferdssenterets ansatte bidro til 25 presentasjoner i 9 land ved 21 ulike internasjonale settinger. Atferdssenterets

ansatte presenterte resultater og erfaringer knyttet til forskningen og de ulike metodene på en rekke nordiske, europeiske og andre internasjonale konferanser.

Internasjonale konferanser er viktige møtesteder for å pleie det faglige nettverket og en god arena for å hente nye impulser og for faglig oppdatering. Atferdssenterets faglige medarbeidere har løpende kontakt med programutviklere knyttet til MST, FFT, TFCO, PMTO og PALS. Dette samarbeidet gir direkte resultater i form av metodeforbedringer og ytterligere tilpasninger til norske familier, barnehager og skoler.

I den longitudinelle studien *Barns sosiale utvikling* har forskerne tett kontakt med sin amerikanske kollega, Eric Dearing, Boston College.

Den randomisert evalueringsstudien av MATCH i Norge gjennomføres i samarbeid med John Weisz, Harvard University.

Et utvalg internasjonale nettverk
Europeisk implementeringsnettverk (European Implementation Collaborative)

Europeisk MST-nettverk (Sverige, Danmark, Island, Storbritannia og Nederland)

Europeisk PMTO-nettverk (Island, Danmark og Nederland)

FFT-nettverk (USA, Danmark, Sverige, Nederland, Irland, England og Skottland)

ISII – Implementation Sciences International Incorporated (Oregon, USA)

MST Advisory Council, MST Services.

MST Services, Charleston, SC, USA

MultifunC (Sverige)

Oregon Social Learning Center (OSLC)

Framtidsplaner

Atferdssenteret ønsker å videreføre den tette kontakten vi har til utviklerne av våre programmer og metoder. Vi ønsker videre å ytterligere styrke våre internasjonale implementeringsnettverk, ikke minst gjennom deltakelse på implementeringskonferansen GIC (Global Implementation Conference), som i 2017 arrangeres for fjerde gang.

Et omfattende internasjonalt samarbeid gir gode forutsetninger for den videre utviklingen. Samtidig ser senteret en økning av henvendelser fra spesielt europeiske miljøer med ønsker om opplæring eller bistand. Henvendelsene går både på forskning og gjennomføring av studier og på bistand til å implementere modeller.

Vi har – dessverre – begrenset kapasitet til å påta oss langvarige eller omfattende forpliktelser. Samtidig ser vi at det å formidle noe av den kunnskapen som er produsert, vil kunne være nyttig for senteret gjennom muligheten til egen læring.

En bredt anlagt studie er i gang; Langtidseffekter av skoleintervensjo-

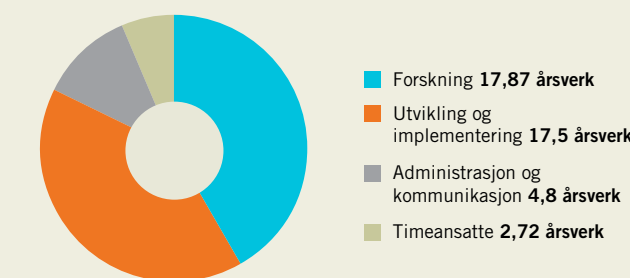
ner og skolemiljø – en registerstudie, i samarbeid med Frischsenteret, Statistisk sentralbyrå, UniResearch RKBU og samfunnsvitenskapelig fakultet ved UiO. På denne samarbeides det med flere internasjonalt kjente navn: Catherine P. Bradshaw (John Hopkins Center for Prevention of Youth Violence, USA), Donna Cross (Faculty of Medicine, Dentistry and Health Sciences,

University of Western Australia) og Bo Vinnerljung (Institutionen för socialt arbete, Sverige). Denne studien vil vare ut 2018.

Atferdssenteret har god styring og kontroll, tilpasset selskapets egenart og behov. I 2016 har senteret tilfredsstillende oppnådd vesentlige mål og resultatkrav fastsatt av våre bevilgende myndigheter.

Styring, kontroll og HR

43 ÅRSVERK – MANGE OPPGAVER

Årsverkene fordelt etter oppgaver:
 Forskning: 17,87 årsverk (41,66 %)
 Utvikling og implementering: 17,5 årsverk (40,79 %)
 Administrasjon og kommunikasjon: 4,8 (11,19 %)
 Timeansatte: 2,72 (6,34 %)
 Totalt 42,9 årsverk i 2016.

Mål

Atferdssenteret er en kompetansebedrift med fagpersoner innenfor forskning, utviklings- og implementeringsarbeid, med støttefunksjoner innenfor kommunikasjon og administrasjon.

Vårt felles mål er å forebygge og redusere alvorlig problematferd og å styrke psykososial utvikling og sosial kompetanse. Senteret utvikler, implementerer, kvalitetssikrer og evaluerer evidensbaserte tiltak rettet mot barn og unge, foreldre, familier, barnehager og skoler.

Tildelingsbrev og føringer fra bevilgende myndigheter er sentrale styringsdokumenter.

Tildelingsbrevet fra Bufdir omhandler iverksetting av Stortingets budsjettvedtak, mens instruks for økonomi- og virksomhetsstyring omtaler kravene direktoratene stiller til systemer, rutiner og styringsprosesser i virksomheten. Budsjetteringen bidrar til å fordele ressursrammer – både økonomiske og menneskelige – til planlagte mål og aktiviteter. Atferdssenteret rapporterer til Unirand hvert tertial, med dokumentasjon og informasjon om framdrift og resultater.

Videreutvikling og forbedring av mål- og resultatstyringsprosesser er viktig for å sikre effektivitet og god ressursforvaltning

innenfor både kjernevirksomheten og støtte- og oppfølgingsfunksjonene. Administrasjonen arbeider kontinuerlig for å tilrettelegge informasjonsflyt for gode økonomiske og administrative prosesser til alle ansatte. Det er definerte roller og ansvar knyttet til arbeidsoppgaver og fordeling av disse, og alle aktiviteter ses i sammenheng med fastsatte mål og økonomiske disposisjoner knyttet til ulike prosjekter. Det er et jevnt fokus på effektivisering og ressursbesparelser ved Atferdssenteret. Dette arbeidet vil videreføres i 2017.

Det er ikke avdekket vesentlig styringsvikt, eller brudd på lover og regler ved senteret i 2016. Resultat- og regnskapsinformasjon anses som relevant og pålitelig, og den samlede styring og kontroll anses som tilfredsstillende. Atferdssenteret jobber kontinuerlig med å forbedre gode rutiner for internkontroll.

HR: Målsettingen er å opprettholde et godt og trygt arbeidsmiljø. Styret har vedtatt egne ordninger for lønns- og seniorpolitikk. Senteret tilbyr en delfinansiert kantineordning.

Det tilrettelegges for fleksibel arbeidstidsordning.

Regnskapene til Atferdssenteret avlegges i samsvar med regnskapslover og god regnskapsskikk for små foretak, og følger Unirands retningslinjer. Regnskapet bygger på transaksjons-, opptjenings-, sammenstillings-, forsiktighets- og kongruensprinsipper.

Resultat

Vi har implementert det elektroniske arkiv- og dokumentsystemet eDOCS, som gir mer effektive løsninger for dokumenthåndtering.

Atferdssenteret benytter regnskapsfører og lønnskonsulent fra Azets Insight AS (tidligere Visma Services AS), i tråd med Unirands anbudsprosess i 2014. Lønnsleveransen har også i 2016 vært utfordrende.

Det jobbes løpende med å videreutvikle senterets hjemmesider. Brukergrunnsettet er forbedret – og sidene er nå mer dynamiske, med responsivt design, og bedre tilpasset ulike plattformer.

HR: Personalgruppen ved Atferdssenteret besto per 31.12.2016 av 44 ansatte, inkludert seks regionale koordinatører. 17 menn, 27 kvinner. Fem deltidsansatte, hvorav to menn og tre kvinner. I tillegg hadde vi (på kortere eller lengre engasjement) 12 intervjuere, fem kodere og to deltidsansatte eksterne faglige konsulenter (på hhv. 10 og 40 %).

Totalt 52 har i 2016 vært i et kontrakts- eller ansettelsesforhold til senteret. Det ble totalt utøvet 42,9 årsverk. Senterets årsverk er fordelt med 40,17 årsverk for fast ansatte med faste prosentstillinger og 2,72 årsverk for timeansatte.

Oppgavemessig fordeler årsverkene seg på denne måten: Forskning 17,87 (41,66 %), utvikling og implementering 17,50 (40,79 %) og administrasjon og kommunikasjon 4,8 (11,19 %). Timeansatte 2,72 (6,34 %)

Senteret har et arbeidsmiljøutvalg (AMU). Det er i 2016 blitt gjennomført en HMS-undersøkelse hvor det ikke framkom vesentlige feil eller mangler. Det har ikke vært forhold som krever

tiltak for å fremme likestilling eller motvirke forskjellsbehandling. Det har ikke vært noen arbeidsulykker.

Sykefraværet ved Atferdssenteret er gjennomgående lavt. I 2016 var det totale sykefraværet på 1,7 %. Korttidsfraværet var på 182,5 dager (0,7 % av det totale fraværet på 1,7 %). Langtidsfraværet var på 259,9 dager 1 % av totalt fravær på 1,7 %).

Framtidsplaner

Atferdssenteret vil fortsatt være avhengig av høy grunnfinansiering som hovedinntektskilde for tilfredsstillende å kunne løse vårt samfunnsoppdrag.

Rutiner og prosedyrer for regnskapsførelsen er blitt innarbeidet og godt ivaretatt,

noe som vil bidra til å sikre en forbedret og pålitelig økonomistyring. Atferdssenteret søker kontinuerlig å evaluere og forbedre økonomistyringen.

Internkontroll av prosedyrer i virksomheten vil bli videreutviklet, med hensikt å gjen-

nomføre internrevisjoner for kvalitets-sikring av Atferdssenterets prosedyrer. Ønsket er å løfte internkontrollarbeidet ytterligere.

Årshjul for virksomhetsstyring vil fortsatt bli benyttet, for å sikre at kritiske operasjoner blir ivaretatt.

HR: Atferdssenteret framstår som en trygg arbeidsplass, om enn til enhver tid avhengig av finansiering fra bevilgende myndigheter.

I 2014 igangsatte Norges forskningsråd sin evaluering av virksomheten – på oppdrag fra Barne- og likestillings-

departementet. Rapporten som ble fremlagt i april 2016 var positiv. Les mer om denne evalueringen – med påfølgende strategiarbeid – på midt-sideoppslaget.

Årsregnskapet 2016

Styrets årsberetning og årsregnskap med noter er tilgjengelig som nedlastbar PDF på atferdssenteret.no.

I dette kapitlet inngår:

- Leders kommentar til årsregnskapet
- Resultat
- Balanse eiendeler
- Balanse egenkapital og gjeld

Å venne seg til å måtte vente

«En mulig forklaring på at jevnaldrende søsken kan ha betydning for barns emosjonelle selvregulering, er at barn som har søsken må venne seg til å vente, dele, dempe frustrasjon og kontrollere følelsene, mens enebarn – eller barn med veldig mye yngre eller eldre søsken – ofte får oppmerksomheten til foreldrene på en annen måte.»

Backer-Grøndahl, A., & Nærde, A. (2016). Self-regulation in early childhood: The role of siblings, center care and socioeconomic status. *Social Development*. Advance online publication. doi:10.1111/sode.12216

Atferdssenterets inntekter er i hovedsak tilskudd fra myndighetene. Tilskuddsbrevene gir den overordnede retning for virksomheten. Atferdssenteret utformer sine planer ut fra at tilskuddene er stabile med en årlig lønns- og prisjustering.

Leders kommentar til årsregnskapet

Tilskuddene fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet var i 2016 samlet 51,6 millioner kroner. Det gis òg tilskudd til implementering av PALS-programmet fra Utdanningsdirektoratet. Bevilgningen til dette prosjektet økte med 30 % i 2016, til 1,33 millioner kroner, og bevilgningen er gitt til og med 2018.

Hovedfinansieringen av det longitudinelle forskningsprosjektet *Barns sosiale utvikling* (BONDS) kommer fra Norges forskningsråd. Avslutning og oppstart av enkeltprosjekter gjør at bevilgningen fra Forskningsrådet er 1,4 millioner lavere i år; 6,1 millioner kroner.

Samlet var Atferdssenterets inntekter i 2016 på cirka 60 millioner kroner; 2,8 millioner lavere enn i 2015. Dette skyldtes i hovedsak planlagte endringer i prosjekter finansiert gjennom Forskningsrådet, og at PALS-konferansen som avholdes hvert annet år, ikke ble arrangert i 2016.

Pensjonskostnadene i 2016 ligger på samme, høye nivå som i 2015. Det er forventet at pensjonskostnadene vil ligge på samme høye nivå de nærmeste to årene ut i fra aldersfordelingen blant de ansatte. Etter et vesentlig underskudd i 2015, ble det følgelig foretatt en rekke kutt – uten å måtte nedbemanne, men det er redusert aktivitet knyttet til reiser

og kurs- og konferansedeltakelse. Leverandøravtaler er også blitt reforhandlet.

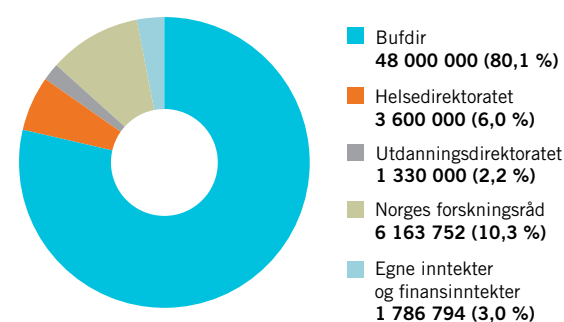
Det er lagt opp til samme aktivitetsnivå i 2017 som i 2016.

Årets driftsresultat er et overskudd på kr 278 111, som – sammen med finansinntektene på kr 705 586 – gir et samlet overskudd på kr 983 698. For å møte en periode med høyere pensjonskostnader tilføres overskuddet det pensjonspremiefondet som ble etablert i 2015. Fondsforvaltningen har gitt god avkastning i 2016. Finansinntektene fra pensjonspremiefondet er ikke realiserte inntekter. Målet med fondsplasseringen er å kunne opprettholde Atferdssenterets aktiviteter på det nivået vi er på i dag.

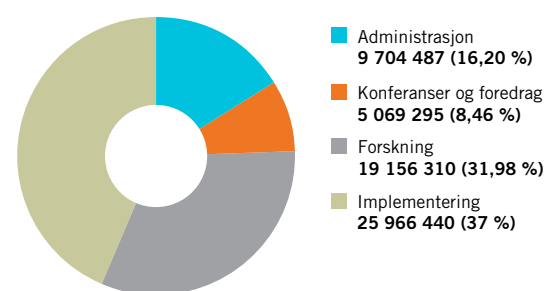
Atferdssenteret har stabile inntekter gjennom offentlige tilskudd. Egenkapitalen er tilfredsstillende og avsettingene til pensjon og pensjonsforpliktelser solide. Det er ingen særskilte forhold framover, utover at det fremdeles er risiko knyttet til

- Pensjonskostnader
- Finansposter (bank og fond)
- Valutakurser og lisensavgifter

BEVILGERE OG TILSKUDD

BEVILGNINGER OG FORDELING

Beløp i NOK

Resultat	2016	2015
Driftstilskudd fra departement og statlige etater	58 109 737	59 488 009
Salgsinntekter	1 217 781	2 856 122
Annen driftsinntekt	569 013	476 812
Sum driftsinntekt	59 896 531	62 820 943
Lønnskostnad	- 39 150 048	- 40 246 913
Andre driftskostnader	- 20 468 371	- 24 698 221
Avskrivning på varige driftmidler og immaterielle eiendeler	-	-
Nedskrivning på varige driftmidler og immaterielle eiendeler	-	-
Sum driftskostnad	- 59 618 420	- 64 945 134
Driftsresultat	278 111	-2 124 191
Finansinntekter og finanskostnader		
Annen renteinntekt	305 901	292 940
Annen finansinntekt	25 140	36 472
Verdireduksjon i markedsbaserte omløpsmidler	513 238	-106 617
Annen rentekostnad	- 87 933	-181
Annen finanskostnader	- 50 760	-75 126
Resultat av finansposter	705 586	147 488
Resultat før skattekostnad	983 698	-1 976 703
Årsresultat	938 698	-1 976 703
Overføringer annen egenkapital	983 698	-1 976 703
Sum overføringer	983 698	-1 976 703

Beløp i NOK

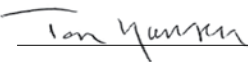
Balanse	2016	2015
EIENDELER		
Finansielle anleggsmidler		
Obligasjoner	–	–
Andre langsiktige fordringer	1 550 861	1 549 813
Sum finansielle driftsmidler	1 550 861	1 549 813
Sum anleggsmidler	1 550 861	1 549 813
Omløpsmidler		
FORDRINGER		
Kundefordringer	224 390	376 697
Andre fordringer	505 348	2 177 316
Sum fordringer	729 788	2 554 013
Investeringer		
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	24 768 169	14 084 963
Bankinnskudd, kontanter og liknende	12 088 644	16 171 974
Sum omløpsmidler	37 586 601	32 810 950
SUM EIENDELER	39 137 462	34 360 763

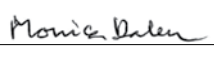
Beløp i NOK

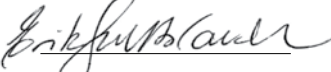
Balanse	2016	2015
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
I. Innskutt egenkapital		
Aksjekapital	100 000	100 000
Overkursfond	–	–
Annen innskutt egenkapital	–	–
Sum innskutt egenkapital	100 000	100 000
II. Opptjent egenkapital		
Årets resultat overført annen egenkapital	–	–
Annen opptjent egenkapital	–	–
Sum opptjent egenkapital	11 507 240	10 523 542
Sum innskutt og opptjent egenkapital	11 607 240	10 623 542
D. Gjeld		
I. Avsetning for forpliktelse		
Pensjonsforpliktelse	14 170 288	14 170 288
II. Annen langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	–	–
III. Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	1 051 055	2 617 988
Skyldige offentlige avgifter	2 581 316	2 567 599
Annen kortsiktig gjeld	9 727 563	4 381 346
Sum kortsiktig gjelder	13 359 934	9 566 933
Sum gjeld	27 530 222	23 737 221
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	39 137 462	34 360 763

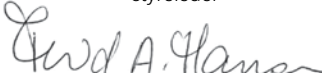
Oslo, 17.3.2017

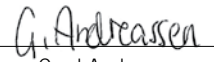
Styret i Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis AS

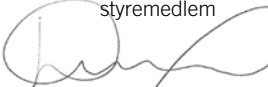

Tore Hansen
styreleder

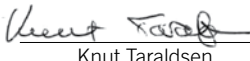

Monica Anne Dalen
nestleder

Erik Gulbrandsen
styremedlem

Frid A. Hansen
styremedlem

Gerd Andreassen
styremedlem

Bo Vinnerljung
styremedlem

Knut Taraldsen
styremedlem

Terje Christiansen
daglig leder

Publikasjoner 2016

PUBLISERTE ARTIKLER MED FAGFELLEVRURDERING

Arnesen, A., Braeken, J., Baker, S., Meek-Hansen, W., Ogden, T., Melby-Lervåg, M. (2016). Growth in Oral Reading Fluency in a Semitransparent Orthography: Concurrent and Predictive Relations With Reading Proficiency in Norwegian, Grades 2–5. *Reading Research Quarterly*. doi:10.1002/rrq.159.

Backer-Grøndahl, A., Nærde, A., Ulleberg, P., & Janson, H. (2016). Measuring effortful control using the Children's Behavior Questionnaire – Very Short Form: Modeling matters. *Journal of Personality Assessment*, 98, 100–109. doi:10.1080/00223891.2015.1056303.

Backer-Grøndahl, A., & Nærde, A. (2016). Self-regulation in early childhood: The role of siblings, center care and socioeconomic status. *Social Development*. Advance online publication. doi:10.1111/sode.12216.

Bjørnebekk, G., & Kjøbli, J. (2016). Observed callousness as a predictor of treatment outcomes in parent management training. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*. Ahead of print. doi:10.1177/1359104515621961.

Bøe, T., Hysing, M., & Zachrisson, H. D. (2016). Low family income and behavior problems: Are children differentially susceptible? *Journal of Developmental & Behavioral Paediatrics*, 37, 213–22.

Egeland, K. M., Ruud, T., Ogden, T., Lindstrøm, J. C., & Heiervang, K. S. (2016). Psychometric properties of the Norwegian version of the Evidence-based Practice Attitude Scale (EBPAS): to measure implementation readiness. *Health Research Policy and Systems*, 14:47. BioMed Central. doi:10.1186/s12961-016-0114-3.

Forgatch, M. S., & Kjøbli, J. (2016). Parent Management Training – Oregon (PMTO): Adapting Intervention with Rigorous Research. *Family Process* 55, 500–13. doi:10.1111/famp.12224.

Frønes, I. (2016). The Absence of Failure: Children at Risk in the Knowledge Based Economy. *Child Indicators Research*, 9, 247–260. doi:10.1007/s12187-015-9309-3.

Garvik, M., Idsøe, T., & Bru, E. (2016). Motivation and Social Relations in School Following a CBT Course for Adolescents With Depressive Symptoms: An Effectiveness Study. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60, 219–239. doi:10.1080/00313831.2015.1017838.

Grønlie, A. A., Apeland, A., Askeland, E., & Christiansen, T. (2016). Hvor godt predikerer to spørsmål barns risiko for problematferd? *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 53, 268–275.

Hagen, K. A., & Ogden, T. (2016). Predictors of changes in child behaviour following parent management training: Child, context, and therapy factors. *International Journal of Psychology*. doi:10.1002/IJOP.12365.

Hukkelberg, S., Reedtz, C., & Kjøbli, J. (2016). Construct Validity of the Eyberg Child Behavior Inventory (ECBI). *European Journal of Psychological Assessment*. doi:10.1027/1015-5759/a000316.

Hukkelberg, S. (2016). The Eyberg Child Behavior Inventory: factorial invariance in problem behaviors across gender and age. *Scandinavian journal of psychology*, 57, 271–382. doi:10.1111/sjop.12290.

Hukkelberg, S., & Ogden, T. (2016). The Home and Community Social Behaviour Scales (HCSBS): dimensionality in social competence and antisocial behaviours. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 21, 377–386.

Idsøe, T., & Keles, S. (2016). Study protocol for a randomized controlled trial of a group cognitive-behavioral course for depressed adolescents. *BMC Psychiatry*. doi:10.1186/s12888-016-0954-y.

Keles, S., Friborg, O., Idsøe, T., Sirin, S., & Oppedal, B. (2016). Resilience and acculturation among Unaccompanied Refugee Minors. *International Journal of Behavioral Development*, 1–12. doi:10.1177/0165025416658136

Keles, S., Friborg, O., Idsøe, T., Sirin, S., & Oppedal, B. (2016). Depression among unaccompanied minor refugees: The relative contribution of general and acculturation-specific daily hassles. *Ethnicity & health*, 21, 300–317. doi:10.1080/13557858.2015.1065310

Keles, S., Idsøe, T., Friborg, O., Sirin, S., & Oppedal, B. (2016). The longitudinal relation between daily hassles and depressive symptoms among unaccompanied refugees in Norway. *Journal of Abnormal Child Psychology*. doi:10.1007/s10802-016-0251-8.

Kjøbli, J., Solholm, R., Reer, M., Christiansen, T., Askeland, E., & Bjørnebekk, G. (2016). Tidlig innsats for barn i risiko: Et program for å forebygge og redusere atferdsproblemer. *Psykologi i kommunen*, 5, 5–15.

Kjøbli, J., Zachrisson, H. D., & Bjørnebekk, G. (2016). Three randomized effectiveness trials – one question: Can callous-unemotional traits in children be altered? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*. Online first. doi:10.1080/15374416.2016.1178123

Narayanan, M., & Nærde, A. (2016). Associations between maternal and paternal depressive symptoms and early child behavior problems: Testing a mutually adjusted prospective longitudinal model. *Journal of Affective Disorders*, 196, 181–189. doi.org/10.1016/j.jad.2016.02.020

Nordahl, K. B., Zambrana, I. M., & Forgatch, M. S. (2016). Risk and Protective Factors Related to Fathers' Positive Involvement and Negative Reinforcement

With 1-Year-Olds. *Parenting: Science and Practice*, 16, 1–21. doi:10.1080/15295192.2016.1116891

Ribeiro, L., Zachrisson, H. D., Gustavson, K., & Schølberg, S. (2016). Maternal distress during pregnancy and language development in preschool age: A population-based cohort study. *European Journal of Developmental Psychology*, 13, 20–39. doi:10.1080/17405629.2015.1050373

Sørli, M-A., Ogden, T., & Olseth, A. R. (2016). Examining Teacher Outcomes of the School-Wide Positive Behavior Support Model in Norway: Perceived Efficacy and Behavior Management. *Sage Open*, April–June 2016, 1–13. doi:10.1177/2158244016651914

Tømmeraas, T. (2016). Social Gradients and Participant Characteristics in Child Behavior Problem Interventions. *Children and Youth Services Review*, 70, 57–64. doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.09.010

Viana, K. P., Zambrana, I. M., Karevold, E. B., & Pons, F. (2016). Beyond Conceptual Knowledge: The Impact of Children's Theory-of-Mind on Dyadic Spatial Tasks. *Frontiers in Psychology*. doi:10.3389/fpsyg.2016.01635

Zambrana, I. M., Verena, S., Jacobsson, B., Vollrath, M., & Ystrom, E. (2016). Preterm delivery and risk for early language delays: A sibling-control cohort study. *International Journal of Epidemiology*, 45, 151–159.

PUBLISERTE ARTIKLER UTEN FAGFELLEVRURDERING

Bjørnebekk, G., Kjøbli, J., & Ogden, T. (2016). Trening av foreldreferdigheter og barn med kombinasjonen ADHD og alvorlige atferdsproblemer. *BestPractice*, 1, 31–33. **Artikkelen er basert på originalartikkelen:** Bjørnebekk, G., Kjøbli, J., & Ogden, T. (2015). Children with conduct problems and co-occurring ADHD: Behavioral improvements following Parent Management Training. *Child & Family Behavior Therapy*, 37, 1–19. doi:10.1080/07317107.2015.1000227.

Stavnes, K., Hagen, K. A., & Ruud, T. (2016). Lov i praksis: Helsevesenets oppfølging av pasienters barn. *Rus og samfunn*, 9, 33–37.

Zachrisson, H. D., & Dearing, E. (2016). Barnehage og atferdsvansker: myter om risiko og muligheter for forebygging. *forebygging.no*.

PUBLISERTE BØKER OG BOKKAPITLER

Bøker

Ertesvåg, S. K., Eng, H., Frønes I., & Kjøbli, J. (2016). *Inkludering og utvikling – Førebyggende intervensjonar i barnehage og skule*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Frønes, I., Eng, H., Ertesvåg, S. K., og Kjøbli, J. (2016). *Risiko, intervensjon og evidens. utfordringer og strategier for barnevern, utdanning, helse og politikk*. Oslo: Gyldendal.

Frønes, I. (2016). *The Autonomous Child. Theorizing Socialization*. Springer Verlag.

Lekhal, R., Zachrisson, H. D., Solheim, E., Moser, T., & Drugli, M. B. (2016). *Barnehagen: Betydningen av kvalitet i barnehagen*. Redigert av Thomas Nordahl og Ole Hansen. I serien *Dette vet vi om...* Originalens tittel: Det ved vi om – betydningen af kvalitet i dagtilbud, 2015 Dafolo A/S Frederikshavn. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Kapitler

Apeland, A. (2016). Endres foreldrene, endres barnet. Parent Management Training – Oregon-modellen. I Haavind, H., og Øvreide, H. (Red.), *Barn og unge i psykoterapi. Bind 2*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Arnesen, A., & Sørli, M.-A. (2016). PALS – En innsatsmodell for et inkluderende, problemforebyggende og positivt læringsmiljø i skolen. I S. K. Ertesvåg, H. Eng, I. Frønes, og J. Kjøbli (Red.), *Inkludering og utvikling – Førebyggende intervensjonar i barnehage og skule*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Breck, H., & Reer, M. (2016). Morgendagen har nye muligheter: En evalueringsundersøkelse av UmVs arbeid med straffedømt ungdom. I H. E. Nafstad, R. M. Blakar, og E. S. Bruer, (Red.), *Morgendagen har nye muligheter: Samfunnsstraff og andre intervensjoner for ungdom og unge voksne*. Oslo: John Grieg forlag.

Bru, E., Garvik, M., Øverland, K., & Idsøe, T. (2016). Depresjon. I E. Bru, E. Idsøe, & K. Øverland (Red.), *Psykisk helse i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøe, T., & Zachrisson, H. D. (2016). Hva betyr det for små barn å vokse opp i en fattig familie? I: H. Holme, E. S. Olavsens, L. Valla, & M. Bergum Hansen (Red.), *Helsestasjonstjenesten. Barns psykiske helse og utvikling*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

DeGarmo, D., Nordahl, K. B., & Fabiano, G. A. (2016). Fathers and Coercion Dynamics in Families: Developmental Impact, Implications and Intervention. In: T. J. Dishion, & J. Snyder (Eds.), *The Oxford Handbook of Coercive Relationship Dynamics*. New York: Oxford University Press.

Frønes, I., og Brusdal, R. (2016). Generasjoner og livsløp. I I. Frønes, og L. Kjølørød (Red), *Det norske samfunn. Bind 3*. Oslo: Gyldendal.

Frønes, I., Eng, H., Ertesvåg, S. K., og Kjøbli, J. (2016): Intervensjon og evidens; forståelse og utfordringer. I I. Frønes, H. Eng, S. K. Ertesvåg, og J. Kjøbli (Red.), *Risiko, intervensjon og evidens. utfordringer og strategier for barnevern, utdanning, helse og politikk*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Frønes, I. (2016): Høyterskelsamfunnet. Om oppvekst, intervensjon og evidens i kompetansesamfunnet. I I. Frønes, H. Eng, S. K. Ertesvåg, og J. Kjøbli (Red.), *Risiko, intervensjon og evidens. utfordringer og strategier for barnevern, utdanning, helse og politikk*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Idsøe, E. M. C., & Idsøe, T. (2016). Mobbing i et traumeperspektiv. I E. Bru, E. M. C. Idsøe, & K. Øverland (Eds.), *Psykisk helse i skolen* (pp. 94–107). Oslo: Universitetsforlaget.

Idsøe, T., Dyregrov, A., Idsøe, E. M. C., & Nielsen, M. B. (2016). Bullying and PTSD symptoms in children. In C. Martin, V. Preedy & V. B. Patel (eds.), *Comprehensive Guide to Post-Traumatic Stress Disorder*. New York: Springer Publishing Company.

Ogden, T. (2016). Evidens i forskning, politikk, praksis og medier. I: I. Frønes, H. Eng, S. K. Ertesvåg, og J. Kjøbli (Red.), *Risiko, intervensjon og evidens*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

VEDLEGG PÅ NUBU.NO

2016 Aktivitetsrapport

For nærmere detaljer omkring aktivitetene i 2016, viser vi til vedlegg tilgjengelig på vår hjemmeside www.nubu.no (tidligere www.atferdssenteret.no).

Her følger en oversikt over hva aktivitetsrapporten inneholder.

- Ansatte per 31.12.2016
- Publikasjoner (se også side 30 her i rapporten)
- Konferanser
- Konferanse- og seminarbidrag
- Undervisning, opplæring og tjenestestøtte
- Veiledning og konsultasjoner
- Komitéarbeid, review og sensorvirksomhet

2016 Rapporter fra fagavdelingene

I denne foreliggende rapporten har vi ønsket å legge vekt på de store linjene, i tråd med våre oppdrag i Tilskuddsbrevet fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Vi supplerer vår informasjon med å legge ut avdelingsvise rapporteringer på vår hjemmeside. Disse vil utfylle bildet av senterets samlede virksomhet. Våre fagavdelinger er:

- Forskningsavdelingen
- Utviklingsavdeling barn
- Utviklingsavdeling ungdom

2016 Styrets årsberetning og regnskap

Styrets årsberetning er tilgjengelig som nedlastbar PDF på www.nubu.no

Redaksjon: Astri Vannebo, Inger-Hege Kristiansen og Terje Christiansen
 Grafisk design: Tove Nilsen Designstudio
 Foto: Colourbox og NUBU (tidligere Atferdssenteret)
 Trykk: Rolf Ottesen AS
 Kommentarer eller spørsmål til denne årsrapporten kan rettes til astri.vannebo@nubu.no

Oppgaver for Atferdssenteret i tida framover

- Å nå ut til flere praksismiljøer og til barn og familier som trenger hjelp.
- Rutiner for kvalitetssikring og videreføring av tiltak med høy grad av implementeringskvalitet og tiltaksintegritet.
- Videreutvikle nettbaserte systemer for kvalitetsstyring, konsultasjoner og opplæringer.
- Satsing på familie- og nærmiljøbasert rusbehandling som en integrert del av våre programmer.
- Videreføring av samarbeid med internasjonale fagmiljøer, programutviklere og implementeringsnettverk.
- Å innarbeide senterets nye navn: Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge – NUBU.
- Å operasjonalisere senterets nye langtidsstrategi (2017–2021).

Atferdssenteret

Fra 1.3.2017: Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge AS – NUBU

Postboks 7053 Majorstuen, 0306 Oslo

Essendrops gate 3, 0368 Oslo

Telefon: 23 20 58 00

www.nubu.no

www.facebook.com/nubunytt

www.twitter.com/nubunytt